

OBSAH

1. ÚVODEM (Vlastimil Lícha).....	1
1.1 Bezpečnost práce	2
2. SUROVINOVÉ ZDROJE (ing. Mária Beinrohrová)	5
2.1 Ropa	6
2.2 Zemní plyn	15
2.3 Uhlí, vznik, těžba	16
3. ZÁKLADNÍ PROCESY ORGANICKÉ TECHNOLOGIE (ing. Ján Majerčák)	23
3.1 Hydrogenace a dehydrogenace	23
3.2 Halogenace, nitrace, aminace	30
3.2.1 Halogenace	30
3.2.2 Nitrace	31
3.2.3 Aminace	32
3.3 Diazotace, kopulace	32
3.3.1 Diazotace	32
3.3.2 Kopulace	33
3.4 Sulfonace, sulfatace	35
3.5 Hydratace, dehydratace	38
3.5.1 Hydratace	38
3.5.2 Dehydratace	41
3.6 Oxidace, redukce	42
3.6.1 Oxidace	42
3.6.2 Redukce	44
3.7 Esterifikace a hydrolýza	46
3.7.1 Esterifikace	46
3.7.2 Hydrolýza	48
3.8 Zmýdelňování	49
4. VÝROBA POMOČNÝCH SUROVIN (ing. Zdeněk Šefr)	53
4.1 Aktivní uhlí	53
4.2 Bělící hlínky	54
4.3 Výroba sody	56
4.4 Výroba potaše	57
4.5 Vápno	59

4.6	Vodní sklo	60
4.7	Deriváty celulózy	62
4.8	Výroba kyseliny citrónové	64
5.	OLEJNATÉ A TUKOVÉ SUROVINY (ing. Ján Majerčák)	66
5.1	Suroviny rostlinného původu - olejniný	68
5.1.1	Olejniný poskytující rostlinná másla ...	70
5.1.2	Olejniný poskytující oleje s vysokým obsahem kyseliny laurové.....	70
5.1.3	Olejniný poskytující oleje s vysokým obsahem kyseliny olejové a linolové	70
5.1.4	Olejniný poskytující oleje s vysokým obsahem kyseliny erukové	72
5.1.5	Olejniný poskytující olej s vyšším obsahem kyseliny linolenové	72
5.1.6	Olejniný poskytující oleje s mastnými kyselinami s konjugovanými dvojnými vazbami	74
5.1.7	Olejniný poskytující oleje se specifickými mastnými kyselinami	74
5.2	Suroviny živočišného původu	74
5.2.1	Mléčný tuk	74
5.2.2	Vepřové sádlo a hovězí lůj	75
5.2.3	Ostatní živočišné tuky	77
5.2.4	Oleje a tuky z mořských živočichů	77
5.2.5	Tuky pro technické účely	78
6.	PŘÍJEM, SKLADOVÁNÍ, DOPRAVA OLEJNATÝCH A TUKOVÝCH SUROVIN (ing. Lýdia Jamrišková)	81
6.1	Vzorkování surovin při příjmu a laboratorní kontrola	81
6.1.1	Odebírání vzorků olejnatých semen, tuků a olejů	82
6.1.2	Laboratorní kontrola	85
6.2	Skladování olejnin, silo, čištění, sušení	86
6.2.1	Způsoby skladování olejnin	88

6.2.2 Čištění semen	91
6.2.3 Sušení semen	94
6.3 Skladování tuků a olejů	95
6.4 Práce vypařovací stanice	97
6.5 Dopravníky	98
6.6 Čerpadla a potrubní trasy.....	101
6.6.1 Potrubní trasy	102
6.6.2 Čerpadla	102
7. PŘEHLED ZÁKLADNÍCH TECHNOLOGIÍ TUKOVÉHO KOMBINÁTU	
A JEJICH VZÁJEMNÉ VAZBY	105
7.1 Technologie výroby surových olejů z olejin (ing. Lýdia Jamrišková)	105
7.1.1 Historie výroby	105
7.1.2 Příprava olejin pro lisování	106
7.1.3 Hydraulické lisy	108
7.1.4 Šnekové lisy	110
7.1.5 Způsoby čištění surových olejů	112
7.1.6 Zpracování výlisků	112
7.1.7 Šaržová a kontinuální extrakce	114
7.1.8 Destilace směsi rozpouštědla s olejem..	117
7.1.9 Kondenzace brýdových par z extrakčních zařízení	119
7.1.10 Zpracování šrotu	120
7.2 Technologie zušlechťování tuků a olejů pro výživu (ing. Ján Majerčák)	122
7.2.1 Historie výroby	123
7.2.2 Složení surových olejů a jejich průvodní látky	124
7.2.3 Alkalická rafinace, bělení	126
7.2.4 Zpracování rafinačních mýdel	131
7.2.5 Dezodorizace	133
7.2.6 Hydrogenace	136
7.2.7 Výroba vodíku	138
7.2.8 Technologická vazba ztužovny - rafinérie	140

7.2.9	Fracionace, winterizace	141
7.3	Výroba jedlých tuků a olejů	
	(ing. Mária Beinrohrová)	143
7.3.1	Historie výroby margarínu	143
7.3.2	Sortiment výrobků a jejich charakteristické znaky	145
7.3.3	Výroba 100% tuků a olejů	149
7.3.4	Výroba emulgovaných tuků	150
7.3.5	Výroba mléčného zákvasu	154
7.3.6	Požadavky na obaly	155
7.3.7	Hygiena a sanitace	158
7.4	Výroba mýdla a detergentů jako součástí pracích prostředků (ing. Jiří Mádlík)	162
7.4.1	Výroba mýdla	162
7.4.2	Výroba detergentů a pracích prostředků (ing. Václav Lopata)	173
7.5	Výroba kosmetiky (ing. Eva Hlásná, CSc.)	183
7.5.1	Historie výroby a použití kosmetiky	183
7.5.2	Rozdělení kosmetických výrobků a jejich sortiment	184
7.5.3	Zubní pasty	185
7.5.4	Tekutá kosmetika	186
7.5.5	Šampony a pěnové přísady	188
7.5.6	Výrobky pleťové kosmetiky	189
7.5.7	Požadavky na obaly	191
7.5.8	Skladování výrobků	192
7.5.9	Hygiena a sanitace	193
7.6	Výroba mastných kyselin a glycerolu (ing. Zdeněk Šeřf)	195
7.6.1	Tukové suroviny pro technické účely	195
7.6.2	Rafinace tuků před štěpením	196
7.6.3	Štěpení tuků	198
7.6.4	Destilace mastných kyselin	201
7.6.5	Suroviny pro výrobu glycerolu	203
7.6.6	Rafinace a zahušťování glycerínových vod	203
7.6.7	Rafinace a zahušťování spodních louhů	205
7.6.8	Destilace glycerolu	206

7.7 Výroba derivátů (ing. Zdeněk Šeif)	210
7.7.1 Výroba stearínu a oleinu	210
7.7.2 Využití derivátů mastných kyselin	213
7.7.3 Výroba kovových mýdel (stearanů)	213
7.7.4 Sušení kovových mýdel	216
7.7.5 Sortiment výrobků a jejich použití	218